

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

ตารางผนวกที่ 1 ผู้ที่และจำนวนเกษตรกรตัวอย่างที่ศึกษาในปี 2529/30, 2532/33

อ. ผาง จ. เชียงใหม่

หน่วย : ราย

พื้นที่ศึกษา		ปีเพาะปลูก 2529/30			ปีเพาะปลูก 2532/33	
หมู่บ้าน	ตำบล	ผู้ปลูกปี 29/30	ผู้เลิกปลูก	ผู้ไม่ปลูก	ผู้ปลูกต่อเนื่อง	ผู้เลิกปลูก
ท่าสะแล	เวียง	5	15	5	-	4
เด่นเวียงชัย	แม่ฮอน	4	-	4	4	-
ปางปอย	แม่ฮอน	8	-	8	-	4
ห้วยบง	ปางดำ	4	-	4	-	2
ฮี	แม่ฮอน	5	-	5	-	2
ส่มมาว	สันทราย	-	-	-	-	8
แม่ใจ	เวียง	-	-	-	-	1
ศรีดอนชัย	เวียง	-	-	-	-	11
โป่งก๊ีบ	เวียง	-	-	-	5	-
รวม		26	15	26	9	32

ที่มา : รวบรวมรายชื่อจากสำนักงานเกษตรอำเภอผาง จังหวัดเชียงใหม่ และสำรวจในพื้นที่

ตารางภาคผนวกที่ 2 ลักษณะของเทคโนโลยีการผลิตข้าวสาลีที่แนะนำ

ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

1. การเลือกพื้นที่ปลูกสภาพไร่

- พืชที่ปลูกก่อนข้าวสาลีในช่วงฤดูฝน ควรเป็นพืชที่เก็บเกี่ยวก่อนเดือน ตุลาคม

- ควรอยู่ใกล้บ้านและใกล้แหล่งน้ำ

2. ดินที่เหมาะสมในการปลูกข้าวสาลี

- ดินร่วนซุย ดินร่วนปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างสูง มีอินทรีย์วัตถุไม่ต่ำกว่า 1.5 %

- มีความเป็นกรดเป็นด่าง อยู่ระหว่าง 6.5 - 7.5

- ไม่เป็นดินเค็มหรือดินเป็นกรด ระบายน้ำดี

3. การเตรียมดินสภาพไร่

- กำจัดวัชพืชที่ตักค้างอยู่ในไร่ ซึ่งเคยปลูกพืชมาก่อน
- ไถ โดยใช้ไถพรวน 7 หลังจากนั้น 1 - 2 สัปดาห์ จึงย่อยหน้าดินด้วยพรวนจาน และตีดินด้วยจอบหมุน

การเลือกพื้นที่ส่งเสริมการปลูกข้าวสาลี

- เป็นพื้นที่ที่ว่างจากการปลูกพืชไร่และเกษตรกรรมไม่มีอาชีพเสริมหลังฤดูกาลทำนา

- เป็นเขตพื้นที่ยากจน และเกษตรกรสนใจการปลูกข้าวสาลี

ลักษณะดินที่แนะนำ

- ที่ราบหรือที่ดอน ที่มีดินอุดมสมบูรณ์และสามารถเก็บความชื้นได้ดี

การเตรียมดินที่แนะนำ

- กำจัดวัชพืชในพื้นที่ที่จะปลูกข้าวสาลี
- ไถ หรือใช้จอบขุดดินให้ลึก 6 - 8 นิ้ว
- ย่อยดินให้ละเอียด
- ทำร่องระบายน้ำระหว่างแปลง

ศูนย์วิจัยข้าวแพร์ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

- เกลี่ยพื้นที่ด้วยคราดให้ ทั่วราบ
เรียบสม่ำเสมอ
- เว้นทางเดินในแปลงเป็นตอน ๆ
โดยแบ่งให้ มีแปลงขนาดกว้าง
3-4 เมตร แล้วเปิดร่องระหว่าง
แปลง 30 - 40 ซม.
- ให้ความสูงของแปลง 20-25 ซม.
ยกแปลงตามแนวทิศตะวันออก -
ตะวันตก

4. พันธุ์และอัตราการปลูก

พันธุ์และอัตราการปลูกที่แนะนำ

- ในสภาพไร่ที่ให้น้ำช่วยได้ ควร
เลือกใช้พันธุ์ข้าวสาลีสะเมิง 1

- พันธุ์ข้าวสาลีสะเมิง 1 ในอัตรา 10-20 กก./ไร่

ในอัตรา 15 - 20 กก./ไร่

5. การคัดเลือกเมล็ด

การคัดเลือกเมล็ด

- ลักษณะเมล็ดโต เต็มขนาด เมล็ด
สมบูรณ์ แข็งแรง สะอาด ไม่ถูก
ทำลาย โดยโรคหรือแมลง
- มีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง ไม่
น้อยกว่า 80 %

ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ปาง จ. เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

6. วิธีปลูก

วิธีปลูก

- ปรับหลังแปลงให้ราบเรียบเสมอกัน

- ปรับหลังแปลงให้เรียบ แนะนำให้ปลูกโดยใช้เครื่อง

ทำร่องปลูกโดยใช้คราดซี่ หรือจอบ

หยอดเมล็ดในรายที่ไม่มีเครื่องปลูกให้ใช้จอบเปิดร่อง

ขนาดเล็กสำหรับเปิดร่อง

แล้วโรยเป็นแถว ระยะระหว่างแถว 25-30 ซม.

ให้มีความลึกประมาณ 5 ซม.

แล้วโรยเมล็ดเป็นแถว กลบดินไม่ให้

เห็นเมล็ด แล้วโรยเมล็ดเป็นแถว ใน

ขนาดแถวยาว 1 เมตร ควรมีเมล็ด

ประมาณ 80 - 100 เมล็ด กระจาย

ตลอด กลบดินไม่ให้เห็นเมล็ด

- ปลูกโดยใช้เครื่องหยอดเมล็ด

ชนิดที่หยอดทีเดียวได้หลายแถว

ระยะระหว่างแถว 25 ซม.

ลึกประมาณ 5 ซม.

- ให้นำแปลงปลูกอย่างทั่วถึงและ

สม่ำเสมอ

7. ช่วงเวลาปลูก

- ปลายเดือนตุลาคม ถึงปลาย

เดือนพฤศจิกายน

ช่วงเวลาปลูก

- ต้นเดือนตุลาคม ถึง กลางเดือนพฤศจิกายน

ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ กรมวิชาการเกษตร^{1/} เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ฟาง จ.เชียงใหม่^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

8. การใส่ปุ๋ย

- รองพื้นด้วยสูตร 15-15-15 อัตรา 35 กก./ไร่
- ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า 2 ครั้ง โดยใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา 10 กก./ไร่ หว่านระหว่างแถวแล้วใช้จอบเล็กกลบปุ๋ย หลังจากงอกได้ 15 วัน ครั้งที่ 2 ใส่ในระยะข้าวกล้าเริ่มสร้างช่อดอกหรือ 30 วัน หลังงอก ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต 10 กก./ไร่

- ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ใส่อัตรา 1,000 กก./ไร่

9. การให้น้ำในสภาพไร่ ที่ให้น้ำช่วยได้

- ระยะที่ 1 ก่อนหรือหลังปลูก
- ระยะที่ 2 หลังงอก 15 วัน
- หลังจากระยะที่ 2 ให้น้ำอีกประมาณ 3 ครั้ง ในราว 2 สัปดาห์/ครั้ง จนถึงระยะสร้างเมล็ด

การใส่ปุ๋ย

- รองพื้นก่อนปลูกด้วยสูตร 16-20-0 อัตรา 20-30 กก./ไร่ หรือสูตร 15-15-15 อัตรา 20 กก./ไร่
- ใส่ปุ๋ยยูเรียในระยะข้าวกล้าสร้างช่อดอก
- ในรายที่ดินดี ไม่แนะนำให้ใส่ปุ๋ย

การให้น้ำ

- อาศัยน้ำฝน และความชื้นในดิน

ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

10. การป้องกันกำจัดโรค-แมลงและ
ศัตรูอื่น ๆ

10. การป้องกันกำจัดโรค-แมลงและศัตรูอื่น ๆ

10.1 โรคของข้าวสาลี

10.1 โรคของข้าวสาลี

โรคราสนิม

- ใช้พันธุ์ต้านทาน สะเมิง 1
- ใช้ไบลิตันหรืออินด้า 40 กรัม
ต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบว่า
เป็นโรคห่างกันช่วงเวลา 1
สัปดาห์ รวม 3 ครั้ง

- แนะนำให้เกษตรกรทราบว่าโรคที่เกิดกับ
ข้าวสาลีคือ โรคราสนิม ให้ฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อ
รา ในระยะก่อนออกรวงข้าวสาลี

โรคใบจุดสีน้ำ

- ใช้สารไวดาแมกซ์ 0.3% หรือ
โตเทมเอ็ม 45 อีตรา 30 กรัม
ต่อน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นเมื่อพบ
โรคระบาด ฉีดพ่นทุกๆ 2 สัปดาห์
ถึงระยะใกล้เก็บเกี่ยว

โรคต้นกล้าแห้งและโคนต้นแห้งตาย

- กำจัดซากพืชที่เป็นโรค
- ไถพรวนให้ลึก และกำจัดวัชพืช
- ปรับค่าความเป็นกรด-ด่างของดิน
ด้วยปูนขาว

ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ปาง จ. เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

- ใช้สารไวดาแวกซ์ อัตรา 0.3%

โดยน้ำหนัก คลุกเมล็ดก่อนปลูก

โรคคอรวงแห้งและรากเน่า

- ใช้สารไวดาแวกซ์ อัตรา 0.3%

โดยน้ำหนักคลุกเมล็ดก่อนปลูก

โรคเขม่าดำ

- ใช้สารไวดาแวกซ์ อัตรา 0.3%

โดยน้ำหนักคลุกเมล็ดก่อนปลูก

10.2 แมลงศัตรูข้าวสาลีในแปลงปลูก

- การระบาดของทำลายข้าวสาลีของ

แมลงศัตรูข้าวสาลี อยู่ในอัตราต่ำ

การป้องกันกำจัดยังไม่มีความจำเป็น
แต่การหมั่นตรวจดูการทำลายของ

แมลงศัตรู เพื่อหาวิธีป้องกันกำจัดที่ถูกต้อง

ต้องตามชนิดของแมลง

10.3 การป้องกันกำจัดหนู

- วางกับดัก, ขุดและล้อมตี และ

การปรับปรุงสภาพแวดล้อมใน

แปลงปลูก

10.2 แมลงศัตรูข้าวสาลี

- ไม่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ

แมลงศัตรูข้าวสาลี

10.3 การป้องกันกำจัดหนู

- วางกับดัก

- ให้ใช้ยาพิษ โดยแนะนำให้

เกษตรกรตรวจสอบแปลงปลูก

ข้าวสาลี ถ้าพบว่ามีการทำลาย

ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

- วางยาพิษออกฤทธิ์เร็ว (ยาดำ)

ผสมเหยื่อ อัตรา 1:19 โดยน้ำ

หนัก ใส่ไว้ในกระบอกไม้ไผ่ ห่าง

จุดละ 20 ก้าว ในช่องทางเดิน

เดิมเหยื่อพิษทุก ๆ 15 วัน

10.4 การป้องกันกำจัดวัชพืช

- การเตรียมดิน ไถ พรวน และ
คราดหลายๆ ครั้ง

- การกำจัดวัชพืชด้วยมือหลังข้าวสาลี

งอก 20 วัน, 40 วัน และ 60

วัน รวม 3 ครั้ง

- ใช้สารป้องกันกำจัดวัชพืช บีวตาคลอรั

(มาเช็ทเต้) อัตรา 0.4 ลิตรต่อน้ำ

50 ลิตรต่อไร่ ฉีดพ่นความสูงการงอก

ของวัชพืช

11. การเก็บเกี่ยว

- เริ่มเก็บเกี่ยว เมื่อข้าวสาลีมี

ลำต้น ใบ และรวงแห้งเป็นสี

10.4 การป้องกันกำจัดวัชพืช

- พรวนดิน ดายหญ้า หลังจากข้าวสาลี

งอก 15 วัน และ 30 วัน

ของหนูให้เกษตรกรรับยาพิษเพื่อนำมา

กำจัดหนูได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอฝาง

11. การเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยว เมื่อข้าวสาลีมี ลำต้น ใบ

รวง เป็นสีเหลืองทอง เมล็ดภายใน

รวงแข็ง

ศูนย์วิจัยข้าวแพร่ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ปาง จ. เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

เหลืองทอง เมล็ดภายในรวงจะแข็ง

- ใช้เคียวเกี่ยวเช่นเดียวกับเกี่ยวข้าวตากไว้

- เกี่ยวโดยใช้เคียว วางรายบนตอซึ่ง

ประมาณ 2-3 วัน

ตากไว้ประมาณ 2-3 วัน

- ถ้ามีฝนตกหรืออากาศชื้นมาก ควรชะลอ

การเก็บเกี่ยวไว้ระยะหนึ่งก่อน

12. การนวด

12. การนวด

- นวดด้วยเครื่องที่ใช้ขนาดข้าวแต่
ปรับความเร็วรอบสูงกว่าขนาดข้าว
เล็กน้อย

- นวดด้วยเครื่องขนาดข้าว แต่ถ้าไม่มีให้
นวดด้วยมือโดยฟาดกำข้าวสาลีกับบุง
หรือครุ

- นวดด้วยมือโดยฟาดกำข้าวสาลีกับ
บุงขนาดใหญ่

13. การเก็บรักษาผลผลิต

13. การเก็บรักษาผลผลิต

- ควรลดความชื้นก่อนเก็บให้มาก

- เก็บใส่ตุ้ม, บับ หรือถังพลาสติก

ที่สุดและให้ต่ำกว่า 12%

ปิดฝาให้มิดชิด

- เมล็ดที่มีความชื้นต่ำควรปิดภาชนะให้
สนิทมีอากาศถ่ายเทน้อยที่สุด

- ถ้าเก็บใส่กระสอบให้ใส่กิ่งสนไว้
ภายในเพื่อป้องกันแมลง

- คลุกซีเมนต์ที่แห้งสนิท และสะอาด

- เก็บในถังที่รองด้วยซีเมนต์ และปิด

อย่างทั่วถึง จะช่วยลดการทำลายของ

ปากถังด้วยซีเมนต์

แมลง

ศูนย์วิจัยข้าวแพร์ กรมวิชาการเกษตร ^{1/}

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ฝาง จ.เชียงใหม่ ^{2/}

กรมส่งเสริมการเกษตร

- ถ้าเมล็ดพันธุ์มีมาก ควรเก็บไว้ใน
กระสอบ และวางบนแคร่ไม้ห่างจาก

ฝา 1 ฟุต

ผลผลิตเฉลี่ย 330 กก./ไร่

ผลผลิตเฉลี่ย 80 กก./ไร่

ที่มา : 1/ รวบรวมจากเอกสารคู่มือการฝึกอบรม นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
เกษตรกรชั้นนำ โครงการถ่ายทอดเทคนิคการผลิตข้าวสาลีสำหรับการใช้ประโยชน์
ในระดับท้องถิ่น ภายใต้โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อผลิตการเกษตร (ATT)
ศูนย์วิจัยข้าวแพร์, มกราคม 2530

2/ จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร อ.ฝาง จ.เชียงใหม่

	ประวัติการศึกษา
ชื่อ	นางสาวสุภาวดี อุกฤษ์แสน
วันเดือนปีเกิด	30 กรกฎาคม 2502
ประวัติการศึกษา	สำเร็จปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาเกษตรทั่วไป คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2524
ทุนการศึกษา	ได้รับทุนจากมูลนิธิฟอร์ด ผ่านทางศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์การทำงาน	ปัจจุบันเป็นอาจารย์ 1 ระดับ 4 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด น่าน กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ